

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ**

Збірник наукових статей
Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Харків, 11 – 12 червня, 2014 р.)

**PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS
OF MODERN SPECIALIST FORMATION**

Collected articles
Materials of international scientific and practical conference
(11 – 12 June, 2014, Kharkiv, Ukraine)

Харків
"ХОГОКЗ"
2014

УДК [37.015.3:167.1]-043.83-057.4(06)

ББК 88.40я431+88.840я431

П 86

Рекомендовано Вченою радою
Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця
(протокол № 09 від 22.04.2014 р.)

Редакційна колегія:

Колбіна Т. В. – д-р пед. наук, проф., завідувач кафедри іноземних мов та перекладу Харківського національного економічного університету (голова); **Мельник Ю. Б.** – канд. пед. наук, доц., проф. кафедри військового навчання та виховання Академії внутрішніх військ МВС України (заступник голови); **Бойчук Ю. Д.** – д-р пед. наук, проф., завідувач кафедри здоров'я людини та корекційної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, Україна; **Большакова А. М.** – д-р психол. наук, проф., завідувач кафедри соціальної психології Харківської державної академії культури, Україна; **Борова Т. А.** – д-р пед. наук, проф., завідувач кафедри іноземних мов Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, Україна; **Галагузова М. А.** – д-р пед. наук, проф., проф. кафедри соціальної педагогіки Інститута соціального образования «Уральский государственный педагогический университет», Россия; **Гриценко В. В.** – д-р психол. наук, проф., заведуючий кафедрой общей и социальной психологии Смоленского гуманитарного университета, Россия; **Дмитренко Т. О.** – д-р пед. наук, проф., проф. кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Херсонського державного університету, Україна; **Землянська О. В.** – д-р психол. наук, проф., проф. кафедри соціології та психології факультету права та масових комунікацій ХНУВС, Україна; **Искакова Л. Т.** – д-р пед. наук, проф., директор филиала акционерного общества «Национальный центр повышения квалификации «Орлеу», институт повышения квалификации педагогических работников по Южно-Казахстанской области, Казахстан; **Кайдалова Л. Г.** – д-р пед. наук, проф., завідувач кафедри педагогіки та психології Національного фармацевтичного університету, Україна; **Нагасв В. М.** – д-р пед. наук, проф., директор Харківського наукового центру дидактики менеджмент-освіти, Україна; **Пеленейченко Л. М.** – д-р філол. наук, проф., проф. кафедри філології, перекладу та мовної комунікації Академії внутрішніх військ МВС України; **Самохвалов В. Г.** – д-р мед. наук, проф., завідувач кафедри фізіології Харківського національного медичного університету, Україна.

Психолого-педагогічні проблеми становлення сучасного фахівця : зб. наук. ст., матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 11-12 черв. 2014 р. / Харк. нац. екон. ун-т. – Х. : ХНЕУ; ХОГОКЗ, 2014. – 378 с.

До збірника увійшли кращі статті з науково-теоретичних і практичних питань педагогіки та психології, які подано до участі в міжнародній науково-практичній конференції “Психолого-педагогічні проблеми становлення сучасного фахівця“, Харків, 11 – 12 червня 2014 р. Адресований науковцям, викладачам ВНЗ, аспірантам, працівникам галузі педагогіки та психології, а також широкому кругу фахівців.

УДК [37.015.3:167.1]-043.83-057.4(06)

ББК 88.40я431+88.840я431

© Автори статей, 2014.

© Колбіна Т. В., вступна стаття, 2014.

© ХОГОКЗ, оформлення, 2014.

© ХНЕУ, 2014.

ISBN 978-966-97260-4-9

ЗМІСТ

Колбіна Т. В. Теоретико-методологічні основи обґрунтування педагогічних умов професійного становлення сучасного фахівця	8
Абасалієва О. М. Роль визначення самості українського етносу у становленні сучасного спеціаліста.....	13
Алексєєва М. І. Формування комунікативної компетентності на заняттях з іноземної мови.....	18
Багаліка Т. М. Післядипломна підготовка в рамках системи безперервної професійної освіти.....	20
Безугла І. В. Використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у процесі формування іншомовної компетенції.....	25
Бондар О. Є. Візуальна організація інформації як метод ефективного запам'ятовування в навчальному процесі.....	31
Борисенко Д. В. Вплив інноваційних інформаційно-комунікативних технологій на формування сучасної творчої компетенції інженера-дизайнера.....	34
Борова Т. А. Електронне навчання у викладанні іноземної мови студентам ВНЗ: концепції, закономірності та принципи.....	40
Бугайчук К. Л. Значення курування контенту в умовах дистанційного навчання у вищих навчальних закладах МВС України.....	45
Верховська М. В. Компоненти готовності сучасного вчителя фізичної культури до професійної діяльності у практиці роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів.....	51
Вільчинська Т. В. Прислів'я та приказки української та латинської мов як джерело країнознавчої інформації у порівняльному аспекті.....	56
Вознюк О. М. Взаємодія культур у професійній підготовці майбутніх фахівців залізничного транспорту.....	61
Волошина І. В. Стандартизація програм професійної підготовки майбутніх фольклористів в університетах України та США.....	67
Грмова Н. М. Психологические особенности понимания газетных иностранных текстов будущими специалистами.....	72
Груша Л. О. Особливості навчання іноземній мові студентів вищих медичних навчальних закладів.....	77
Давидова Ж. В. Викладач як суб'єкт управління навчальною діяльністю студентів з формування духовно-ціннісних орієнтацій у педагогічному процесі вишу.....	80
Дмитренко Т. О., Лаврик Т. В. Педагогічні умови як компонент наукових основ дослідження.....	83

Konstantin Bugaychuk. Value of content curation in terms of distance learning in higher educational institutions Ministry of Internal Affairs of Ukraine.

The article studied the concept of «content curation», its value in the information society and of distance learning process. The author considers the main functions of teachers in higher educational institutions Ministry of Internal Affairs of Ukraine, as content curator, proposed introduction in a system of training of higher educational institutions Ministry of Internal Affairs of Ukraine learning course «Content curation».

Key words: content curator, teacher, distance learning, Ministry of Internal Affairs of Ukraine.

Стаття надійшла до редакційної колегії 18.03.2014

УДК 373.55[37.091.12:005.963.5-057.87]:796.071.4

© Верховська М. В., 2014.

Верховська Марина Володимирівна

Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара

**КОМПОНЕНТИ ГОТОВНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У
ПРАКТИЦІ РОБОТИ З УЧНЯМИ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

Одним із головних напрямків роботи загальноосвітніх навчальних закладів є діяльність, яка спрямована на збереження фізичного здоров'я дітей. Дбати про фізичне здоров'я, формувати розумові і фізичні якості покликана фізична культура, спорт та кваліфіковані вчителі, від яких залежить не тільки проведення уроків, але і фізичне виховання учнів взагалі. Структурна модель готовності вчителя фізичної культури професійної діяльності практиці роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів включає такі компоненти: психологічна готовність, науково-теоретична готовність, фізична готовність, практична готовність, психофізіологічна готовність.

Ключові слова: учитель фізичної культури, психологічна готовність, науково-теоретична готовність, фізична готовність, практична готовність, психофізіологічна готовність.

Розбудова незалежної України, становлення демократичної держави вимагає створення якісно нової системи національної освіти з метою забезпечення відродження інтелектуального та духовного потенціалу українського народу [1]. Поліпшення ефективності системи освіти, її впливу на соціальне, економічне та духовне життя

суспільства значною мірою залежить від учителя: рівня його професійної майстерності, моральних і фізичних якостей. На жаль, професія учителя є масовою, непрестижною, соціальна мотивація відсутня, професійна-педагогічна підготовка є неякісною. Тому очікуваного рівня готовності здобуває зовсім незначна кількість учителів.

У зв'язку з цим проблема готовності учителя до професійної діяльності постійно привертає до себе увагу науковців.

Розробці моделі фахівців фізичного виховання присвятили свої роботи Я. А. Бельський, Е. С. Вільчковський, А. Б. Нурлибекова, О. О. Солтис. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури досліджували такі вчені, як В. І. Байдак, О. В. Богінч, Г. Р. Генсерук, М. П. Данилко, Р. П. Карпюк.

Мета статті. Теоретично обґрунтувати компоненти готовності учителя фізичної культури до професійної діяльності у практиці роботи з учнями загальноосвітніх навчальних закладів.

У суспільстві немає більш діалектичного й багатогранного явища ніж школа. Це інститут через який протягом десятка років проходить практично все населення України, незалежно від соціального статусу, національності, віросповідання. В останні роки загострилась проблема збереження здоров'я дітей. В наукових дослідженнях відмічено зниження рівня фізичної підготовленості учнів, їх здоров'я та працездатності. Подальша інтенсифікація і ускладнення процесу навчання в школі вимагає від учнів все більш великих психічних напружень та фізичних зусиль. Одним із головних напрямків роботи загальноосвітніх навчальних закладів є діяльність, яка спрямована на збереження фізичного здоров'я дітей. Дбати про фізичне здоров'я, формувати розумові і фізичні якості покликана фізична культура і спорт [2]. До готовності вчителя фізичної культури ставляться вимоги, які піднімають його на високий щабель суспільства: професіоналізм, розвинутий інтелект, високі моральні якості, психічне і фізичне здоров'я, мудрість. Він є головним виконавцем і практиком всієї багатогранної роботи з фізичного виховання в школі. Від кваліфікації учителя залежить не тільки проведення уроків, але і фізичне виховання учнів взагалі [3; 4]. Сучасна критична ситуація із станом здоров'я дітей зумовлюють особливу значущість професійної діяльності вчителя фізичної культури, його майстерності. Професійна діяльність учителя фізичної культури це вирішення оздоровчих завдань, це вміння виконувати головну роль в організації активної рухової діяльності протягом навчального дня, формувати мотиви, виховувати звичку до систематичних занять фізичними вправами, здійснювати зв'язок з

сім'єю, спрямовувати і контролювати самостійну діяльність дітей, проводити навчальну та позакласну роботу тощо. Про це свідчать наукові роботи, які присвячені дослідженню змісту професійної діяльності вчителя фізичної культури.

Готовність учителя фізичної культури до професійної діяльності розглядається як цілісне явище, що включає позитивне ставлення до діяльності, установку на досягнення поставленої мети, особистісні якості, формування і розвиток спеціальних здібностей, навичок, умінь володіння способами та прийомами навчання і виховання, розвиток самоаналізу, самоконтролю, зацікавленість фахівця в передачі своїх знань, умінь іншим. Структурна модель готовності вчителя фізичної культури до роботи з учнями включає такі компоненти: психологічна готовність, науково-теоретична готовність, фізична готовність, практична готовність, психофізіологічна готовність.

Психологічна готовність розкриває мотиваційно-ціннісне ставлення до праці вчителя фізичної культури, що є основою спрямованості на професійні цінності. Науковці трактують психологічну готовність як інтегральне утворення особистості, яке об'єднує в собі компоненти, знання, уміння, навички, особистісні якості, адекватні вимогам діяльності.

Науково-теоретична готовність визначається наявністю певного обсягу знань, які необхідні в здійсненні високопродуктивної професійної діяльності. В зміст готовності вчителя фізичної культури повинні бути включені відомості про закономірності процесу навчання та виховання, розвитку організму і рухових якостей дітей, які дозволять управляти фізичним розвитком учнів з використанням сучасних технологій, визначати необхідний обсяг засобів тренувального впливу, фізичного навантаження, інтервалів відпочинку, обов'язково теоретична підготовка з дисциплін медико-біологічного циклу. Практична готовність учителя фізичної культури до професійної діяльності передбачає наявність професійних умінь та навиків – специфічних рухових та власне педагогічних. Рухові уміння – це володіння технікою вправ шкільної програми, педагогічні – синтез теоретичних знань і практичних дій, прийомів навчання та виховання.

Практична готовність включає в собі вміння вчителя обґрунтовано визначати і раціонально застосовувати способи, які найбільш ефективно приводять до заданих виховних цілей в конкретних педагогічних ситуаціях.

Психофізіологічна готовність характеризує такий рівень професійної працездатності вчителя, який дозволяє йому достатньо тривало і ефективно займатись педагогічною діяльністю при оптимальному підвищенні функцій центральної нервової, серцево-судинної, дихальної систем, обміну речовин.

Фізична готовність визначається відповідністю стану здоров'я і фізичного розвитку вимогам педагогічної діяльності. Для вчителя фізичної культури, який закладає основи здорового способу життя школярам, рівень різнобічного фізичного розвитку і підготовленості є одним з найважливіших факторів педагогічної майстерності. В процесі проведення з учнями різноманітних за формою і змістом занять фізичними вправами необхідною передумовою їх дієвості є високий рівень фізичної підготовленості наставника. За допомогою фізичних вправ учитель передає знання, навчає рухових дій. Наукові дослідження показують, що в молодих учителів спостерігається тісний взаємозв'язок між фізичною підготовленістю і володінням руховими вміннями та навичками. Важливим фактором фізичної готовності вчителя до професійної діяльності є формування в нього потреби у фізичному самовдосконаленні і самовихованні.

Висновки. Сучасні учні повинні бачити вчителя фізичної культури працездатного, з гарною фігурою, загальним зовнішнім виглядом, впевненого в собі, готового до роботи, с гарним самопочуття. Крім академічних знань вчителю фізичної культури обов'язкові додаткові, кожен компонент готовності повинен бути розглянутий з врахуванням останніх досягнень у сфері педагогіки, психології, фізіології, фізичної культури та спорту, біології, медицини. Враховувати зарубіжний досвід, обсяг наукової інформації, отриманої за допомогою сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема мережі Інтернет, та вміти її застосовувати в навчально-виховному та тренувальному процесах. Практично досліджувати шляхи, засоби, методи та етапи формування усвідомленої потреби у фізичному вдосконаленні, набуття навиків здорового способу життя на основі врахування вікових особливостей розвитку організму і фізичних якостей дітей.

Література

1. Національна доктрина розвитку освіти України в XXI столітті / Освіта України. – 2002. – 23 квітня.
2. Гонтаровська Н. Сприяння здоров'ю в діяльності навчального закладу / Н. Гонтаровська // Директор школи ліцею гімназії. – 2006. – № 4. – С. 38-41.
3. Москаленко Н. Педагогічні інновації у фізичному вихованні / Н. Москаленко // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2009. – № 1. – С. 19-22.
4. Москаленко Н. Готовність вчителів фізичної культури до інноваційної діяльності / Н. Москаленко // Молода спортивна наука України: зб. наук.праць. – Львів, 2006, – С. 299-301.

Марина Верховская. Компоненты готовности современного учителя физической культуры к профессиональной деятельности в практике работы с учащимися общеобразовательных учебных заведений.

Одним из главных направлений работы общеобразовательных учебных заведений является деятельность, направленная на сохранение физического здоровья детей. Заботиться о физическом здоровье, формировать умственные и физические качества призвана физическая культура, спорт и квалифицированные учителя, от которых зависит не только проведение уроков, но и физическое воспитание учащихся в целом. Структурная модель готовности учителя физической культуры к профессиональной деятельности в практике работы с учащимися общеобразовательных учебных заведений включает следующие компоненты: психологическая готовность, научно-теоретическая готовность, физическая готовность, практическая готовность, психофизиологическая готовность.

Ключевые слова: *учитель физической культуры, психологическая готовность, научно-теоретическая готовность, физическая готовность, практическая готовность, психофизиологическая готовность.*

Maryna Verkhovska. The components of modern Physical Training teacher's readiness for professional activity in practical work with secondary schools pupils.

One of the main tendencies of work at secondary schools is the activity which is focused on maintaining physical health of children. Physical Training, sport and qualified teachers, who influence not only the lessons, but also pupils' Physical Education in general, are aimed to care for physical health, to form mental and physical qualities. Structural model of Physical Training teacher's readiness for professional activity in practical work with secondary schools pupils includes the following components: psychological readiness, research and theoretical readiness, physical readiness, practical readiness, psychophysiological readiness.

Key words: *teacher of Physical Training, psychological readiness, research and theoretical readiness, physical readiness, practical readiness, psychophysiological readiness.*

Стаття надійшла до редакційної колегії 12.05.2014

Наукове видання

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СТАНОВЛЕННЯ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ**

Збірник наукових статей
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця
Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Харків, 11 – 12 червня, 2014 р.)

**PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS
OF MODERN SPECIALIST FORMATION**

Collected articles
Materials of international scientific and practical conference
(11 – 12 June, 2014, Kharkiv, Ukraine)

Друкується в авторській редакції
(відповідальність за достовірність інформації несе автор роботи)
Видано за кошти авторів. Видано при сприянні ХОГОКЗ.

Відповідальний за випуск
Мельник Юрій Борисович

Технічний редактор Ю. Б. Мельник
Художній редактор Н. Е. Крюкова
Коректура Л. П. Мельник
Комп'ютерне складання та верстання С. М. Свячена

При дизайні обкладинки використано:
фотографії з офіційного сайту ХНЕУ <http://www.hneu.edu.ua/>

Підп. до друку 26.05.2014 р. Формат 80x64¹/₆
Гарн. «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 22. Обл. вид. арк. 8. Зам. № 1-7
Тираж 110 пр.

Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця
Україна, 61166, Харків, пр. Леніна, 9-а

Харківська обласна громадська організація "Культура Здоров'я"
Україна, 61105, м. Харків – 105, пров. Забайкальський, 6/6.
E-mail: CultureHealth@ukr.net; KOSOCH@gmail.com;
<http://www.culturehealth.org>; тел./факс: (057)775-75-23.
Свідоцтво про державну реєстрацію видавництва
ДК № 4387 від 10.08.2012